

ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВОДІВ ПОЗБАВЛЕНИХ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПОРЯДКУ ПРАВА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Безпека дорожнього руху – це нагальна проблема в Україні. У забезпеченні безпеки дорожнього руху важливе значення має правова регламентація поведінки всіх учасників дорожнього руху та подальша їхня дисциплінована поведінка. Застосування заходів адміністративного стягнення не завжди сприяє його меті, визначеній у ст. 23 КУпАП, зокрема вихованню особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобіганню вчиненню нових правопорушень. Безпека дорожнього руху – це не лише чіткі правила, але й відповідальність учасників. На жаль, не всі усвідомлюють серйозність порушень, ігноруючи не лише правила, але й судові рішення з цих питань.

Одним із факторів, що негативно впливають на цю сферу, є водіння в стані алкогольного чи іншого сп'яніння або впливу лікарських препаратів. Стаття 130 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за керування транспортним засобом у такому стані. Зокрема вже з частини другої статті 130 КУпАП до винних осіб повинно застосовуватись, окрім іншого, стягнення у виді позбавлення права керування транспортними засобами.

Статистика свідчить про поширеність цієї проблеми. Так, за даними Управління Патрульної поліції в Запорізькій області у 2023 році складено 4438 протоколів за керування транспортними засобами в стані сп'яніння.

Поряд з цим мають місце випадки керування транспортними засобами особами, які вже були позбавленні такого права на підставі рішень судів про накладення на них такого адміністративного стягнення.

У зв'язку із чим перед органами досудового розслідування та судами на певних етапах провадження виникає питання про можливість притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які продовжують керувати транспортними засобами не зважаючи на позбавлення такого права.

Касаційний кримінальний суд, скасовуючи рішення апеляційної інстанції у справі №464/4690/20 звернув увагу на те, що одразу після позбавлення права керування за рішенням суду, виникає кримінальна

відповідальність за керування транспортним засобом. Сам факт позбавлення права керування на певний строк вже означає повну заборону на керування протягом цього періоду. Судді наголосили, що особа зобов'язана самостійно утриматися від водіння, оскільки позбавлення прав автоматично припиняє право керування.

Більше того, систематичні порушення правил дорожнього руху особою, позбавленою прав, розцінюється як ухилення від виконання судового рішення. Це є однією з форм невиконання, що тягне за собою кримінальну відповідальність за статтею 382 КК України.

Суд касаційної інстанції також не погодився із висновками судів попередніх інстанцій у справі № 450/205/19. У цій справі суд апеляційної інстанції дійшов помилкового висновку про те, що керування транспортним засобом особою вже позбавленою права керування, утворює лише склад адміністративного правопорушення передбаченого ст. 126 КУпАП, тобто такі дії перебувають поза межами об'єктивної сторони кримінального правопорушення передбаченого ст. 382 КК України.

Верховний Суд України у своїх постановах чітко розмежував об'єкти кримінального правопорушення за ст. 382 КК України та адміністративного правопорушення за ст. 126 КУпАП. Основним безпосереднім об'єктом ст. 382 КК України є інтереси правосуддя, а ст. 126 КУпАП – встановлений порядок отримання права на керування транспортними засобами та суспільний порядок у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Отже ці суспільні відносини не є ідентичними, тому притягнення особи до відповідальності одночасно за ст. 126 КУпАП та ст. 382 КК України не призводять до порушення принципу «неможливості притягнення двічі за одне і те саме правопорушення» оскільки в обґрунтування обвинувачення за ст. 382 КК України покладено лише обставини невиконання судового рішення.

Зазначеними висновками вже користуються суди у своїй практиці, зокрема Шевченківський районний суд м. Запоріжжя у справі № 336/11938/23 визнав особу винуватою за ч. 5 ст. 126 КУпАП та, враховуючи, що правопорушника вже раніше було позбавлено права керування, суд звернувся до органів поліції та прокуратури з метою вирішення питання про притягнення її до кримінальної відповідальності за ст. 382 КК України.

З огляду на викладене правоохоронні органи та суд повинні скоординувати свої зусилля щодо належної фіксації та невідворотності покарання за такими фактами, оскільки ігнорування судового рішення про позбавлення права керування транспортними засобами є

неприпустимим. Такі водії ставлять під загрозу не тільки безпеку інших учасників дорожнього руху, а також посягають на загальні засади правосуддя, зокрема в контексті обов'язковості виконання судових рішень.